

B 1659

Къ представленію дозволено.
ПЕТРОГРАДЪ, 28-го Февраля 1915 года.
№ 2736.

Wene Goldati trundus.

Waatemäng ühes waatufes.

Körneri järele

C. J. Andriž.

Bind 30 kop.

Petrogradis

J. Watjari trüpp, Sjadowaja 35.

1915.

B 1659

Postimees

Къ представленію дозволено.
ПЕТРОГРАДЪ, 28-го Февраля 1915 года.
№ 2736.

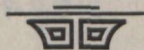
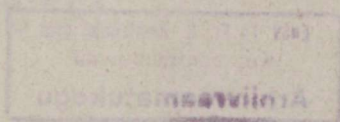
Wene Goldati trundus.

Waatemäng ühes waatuses.

Гид 30 коп.

Kõrneri järele

G. J. Hudrik.

Petrogradis

J. Watjari trüff, Sjadowaja, 35.

1915.

Kõik õigused on tüki kirjutaja käes.

Selle näidendi igakordse etendamise loa eest, tuleb ühes 6 raamatuga 4 rubla maksta, ilma raamatuteta 3 rubla*. Etendamise luba saab kirjastaja J. Watjar'i käest. (Udr. Петроградъ, Садовая № 35, типографія I. Г. Ватсаръ).

Ilma kirjastaja loata on mängimine keelatud.

Keelatud on mängijate etenduse osade ära-
kirjutamine.

Etendamine sõjaväljal ja sõjalaatjaretides on prii.

ENSV TA Fr. H. Krentzwaldi nim.
Kirjandusmuuseumi

Arhiivraamatukogu

63840

*) Täheendus. Etendamise loa rahast on 1 rubla.
(33¹/₃₀) Wene Punnase Risti Seltfi kasuks määratud.

Pühendan

meie wäpra wõidurikka Wene sõjawäele.

Tüki kirjutaja.

07302

Osajised:

Konstjini,	kasakate polkownik.	
Bogel,	staabi kapten	} wene jalawäe rügemendis.
Hindrik Luff,	feldsebel	
Bewikty,	kodanik	} Sinaas Poolamaal.
Marilla,	tema tütar	
Dr. Kalning,	haawa arst	
Kaupleja		

Kodanikud, naised ja lapsed. Husarid
lipuga.

Koht: Sinaas Poolamaal.

Keg: 1914 a.

Ääitelawa: ükfeldane uulits Poola liinas. Maja balkoni-
dega, kus ukseid ja aknad kinni pantud, taga ääres. Pahemat kätt
maja trepiga.

Öfinene etteaste.

Konſchin. (raskesti paremast käest haawatud) istub

Vogeli kõrwal, kes uimajelt trepi naal lamab.

Konſchin. Ilma elu märgita! — Mu kallis wend,
Sina oled walust wabaſtatud! — Eiiski!
Siida tuksjub weel! — Jah, Jumal teab, kas pean
Röömustama selle üle! — Ehk ta siida
Küll weel tuksjub, mis ſest kaſu? — Kui ma talle
Wõikſin abi tuua! — Aga nii! — Ei, ei,
Ma ei tohi soowida, et tema piin weel
Kaueu tuuriks; tema elu tuluke on
Kustumas. — Kõik majad on naad kinni pannud;
Sinna kodanikud kartwad uulitsale
Tulla, Preiſi ſoldatite wäe walla
Pärast. Igaüks neist kardab oma elu,
Wara eest! — Ma olen aſjata küll iga
Ukse pihta koputanud — keegi meid ei
Taha waſtu wõtta, keegi uſt meil awada.
Minu pahem käsi teda enam kanda
Idua — ſurema ta peab ſiin uulitsal. —
Tema ettekuulutus nüüd läheb täide. —
Täna hommiku, kui rooduga ta minuſt
Wõõda marſſis, jätis ta mind Jumalaga
Igaueſt! Ma naerſin; tema rääkis tõtt! —
Minu ſoontes jookſeb kergem weri; selle
Pärast aimduſed mind kartwad; muidu küll
Oleks ma ſel ööl ka mõnda õpetliku
Pidand teada jaama oma käe ja kaotud
Wabaduſe kohta. — Mina läkſin priſke
Röömsa julgufeſega tulle, nagu poleks
Kuuli minu jaoks walatud; ja nüüd ma
Iſtun sellel kohal, wangi wõdetud, käſi
Haawatud, ja haaw weel ſidumata. Ma

Enne haige maija küll ei lähe, emme
 kui ma tean, mis sellest saab. Ka tema oleks
 Nõndasama teinud. — Wangi wõdetud! kole
 Sõna! Wangi wõdetud! mina wangis! — Mis
 Tarwis sellepärast ära heita meelt! —
 Sõdatäring langeb imeliselt — täna
 Mina, homme sina! — Ega nemad mind ei
 Oleks kätte saanud, kui see äraneetud
 Paul ei oleks olnud; wana pagan ise
 Ka ei jõuaks ühe käega wastu panna,
 kui see pahem käsi on ja tema wastu
 Seitse sõdiwad, kell käed kõik paremad! —
 Wait! jaalt tuleb keegi mööda uulitsat —
 Wist küll linna kodanik; ehk aitab tema
 Minu selfimeest siin peasta.

Teine etteaste.

Endised. Kaupleja.

Konschir.
 Kallis sõber!

Jääge seisma,

Kaupleja

Mis Teil tarwis?

Konschir.

Waatke siia!

Sureja siin lamab maas. Ta wõiks küll saada
 Peastetud — nüüd olge inimlik ja wõtke
 Teda oma maija pöeta.

Kaupleja:

Ei wõi!

Konschir: Noh, mispärast mitte?

Kaupleja

Sellepärast et ei

Wõi! — Mül kodus mitu kümmend wõerast, keda
 Toitma pean — ei tea, kuhu mahutada;
 Kuhu ma siis selle furnu panen?

Konschir

Ta

Surnud weel ei ole.

Kaupleja.

Kui ta juba

Suremas, tal muud kui kohta tarwis, kus wõib
 Sureda. Nüüd selles korratuses abi
 Peale mõelda ei wõi. Ja suremiseks
 On tal siin weel parem koht, kui minu juures.

Mind on nemad ka ju wälja ajanud
Dmaft majast, — Jumal teab millest weel!

Konſchin Kas ſiis haawa arsti ligidal ei ole?

Kaupleja Neil iſe küllalt tegemist, ſest turu
Peal kõik ſihab ſurejateſt: wenelaſed,
Preislaſed — kõik läbifegi.

Konſchin Ta on küll üks
Kõige waprimateſt meie sõjawäes.

Kaupleja. Oleks ta ma a i l m a s kõige wapram, ma ei
Sõua aidata.

Konſchin. Kas raha eest ehk wõiks Te
Mbi anda? — Mis Te nõuate, kui Teie
Talle warjupaika mureſete; annaks
Kõik, mis hinge taga on.

Kaupleja. Kui palju Teil ſiis
Olla wõib! Jah, kui ma hea maſju ſaaks —
Tagatambrike mul oleks küll.

Konſchin Tore, õige tore oleks ſee.

Kaupleja. Mis tore,
Tore! Enne raha, muidu toredus ei
Ole küüne wäärt.

Konſchin. Siin wõtke! (otſib taſkus) Kuri wõрге!
Olin ära unustanud, Preislaſed mind
Paljaks riisufid!

Kaupleja. Wõi raha Teil ei ole?

Konſchin. Raha mitte — Jumal taſub!

Kaupleja. Sellega

Witukümmend nälgind kütti sõbnuks
Teha mul on wõimata. Kui raha teil ei
Ole, jätke mind ſiis parem rahule!

Konſchin. Inimene! Kas ſul inimliku tundmuſt
Südames ei ole? Kas ſu süda kwiſt?

Kaupleja. Kas ſiis Preiſi ülemal von Preuſſker'il
Süda rinnus? Gugege ta kuulutuf:

„Iga kümnes inimene ſaada maha
Laſtud, kui neid keegi peaks pahandama!“ —

Mul on kange tundmus tehas, pealegi
Dige elaw tundmus: n ä l g! — Jah, enne pean
Iſe sõõnud olema, ſiis alles mötlen
Teiſte peale. Oma naht on kallim.

Konfchin. Tä
Vanges oma isamaa ja keisri eest,
Tema walaš oma were teie heaks —
Teie aga panete nüüd halastamata
Üksed lukku tema eest.

Kaupleja. Kes käs kis teda
Sõtta minna?

Konfchin. Keisri käs ja isamaa
Armastus!

Kaupleja. Noh, küll siis armastus tad toidab,
Isamaa tad terweks teeb — see minusse ei
Puutu.

Konfchin. Häbemata! Murjatu! Kui inimese
Snnetus ei puutu inimesse.

Kaupleja. Ärge
Viialt sõimake ja muretsege parem
Enda eest; ise olete ka haawatud.
Winge turu platši peale haawa arsti
Juure!

Konfchin. Sellest kohast ma ei tagane,
Enne kui ma tean, mis minu sõbrast saab. Du
Abi saada wõimalik — ma tahan katju
Muretseada; kui ei ole wõimalik,
Noh, siis peab wenelase wenna käsi
Wägi mehe filmad kinni wajutama. —

Kaupleja. Nagu soowite; kuid ärge tahtke, et ma
Teile jia seltjiks jääma pean. Siis jääge
Jumalaga. Mina katjun, kust ma kuiwand
Teiba, haput wiina saan, sest muidu söowad
Raad mind ühe päiwaga kōik puhtaks, et
Kerjama pean minema. (Ära).

Kolmas etteaste.

Endijed ilma kauplejata.

Konfchin. Kurjategija! Kelm! Kähju et minu parem
Käsi haawatud! — Oh, oleks möök mu käes —
Oleks möök weel omal kohal — küll ma talle —!
Tuhat ja tuline — kui kergest muutub elu
Paari tunniga! Weel täna hommiku

Seisin jaa ja kahelümne wapra poiste
Ges, kes minu sõna täitsid karwa pealt — nüüd
Tõhib omakasupüüdja ihnus mulle
Rõnda wastata! Sa äraneetud pauk!
Kuidas waenlane end rõõmustas, et mõõd
Käest mul maha kukkus! — Pagan wõtku! haaw
Katab mul nüüd kangeft walutama — ta
Põletab kui põrgu tuli! — Wist küll tuleb
Käsi maha wõtta! — Mis ma sellest õige
Kahetsen? Ju mõni wana isa andis
Minja poja lipu alla, mõni abitu
Ema oma wiimse toe, oma poega
Ijamaale ohwerdas, ja mina peaks
Wastu panema, kui k ä e w a r t tuleb maha
Wõtta! — Peaks ka rahul olema, kui naad
Minu elu oleks riifunud; jah, Jumal
Teab! ma oleks oma keisri, oma hea ja
Helbe, kalli keisri kasuks oma elu
Kuttu, suure rõõmuga siin ohwerdanud!
Wait, kas ta ei liigutanud? Jah ta toibub,
Ärkab üles — ajab filmad lahti. — Sõber,
Rõõmuga ma teretan sind elus! Miks nii
Kohmetanud ümberwaatad? Tuleta
Meele! Kas sa oma kaaswõitlejad ei
Tunne enam? Mina olen, sinu sõber!
See on sinu keisri kuub, sinu isamaa
Sõjamärk! Me Poola linnas oleme;
Sa wõid peastetud weel saada, sõja ülem
Saab meid lunastama!

Vogel. Kas ma wangis olen?

Konjshin. Jah! — me waenlase küüsis oleme.

Vogel. Wangis? —

Konjshin. Ära selle üle muretse!

Kõige wapramatel soldatitel wõib
Seda juhtuda, sõja õnnelumal on
Imelik naisterahwas.

Vogel. Oh, mispärast mitte

Surnud! Paljalt wangi wõetud!

Konjshin. See on ikka üks kraad parem. Surnuid enam
Lunasta ei sa.

Vogel. Me kaotasime
Sahingu?

Konshin. Ei, paljalt tagasi meid löödi.
Preisi wäel oli liig suur üliwõim.
Meie korpus pidi üle Prosna jõe
Taganema.

Vogel. Üle Prosna jõe jälle
Tagasi?

Konshin. Nüüd jäta seda! Ütle parem,
Kuidas sina ennast tunned? Kas ju haaw
Wäga walutab?

Vogel. Kui wõidusõnumega
Sa mind oleks üles äratanud, ma
Usuks et mind peasta wõib, nüüd tunnen ma —
Haaw on surmaw — mul ei ole himu ka,
Enam elada.

Konshin. Sa hoiä oma rinda! —
Ära räägi! — Ega ime wõimata ei
Ole — sina oled noor ja loomus tugew.

Vogel. Keha wõib küll kehaliku waewa üle
Wõitu saada, aga annab järele hinge
Walule.

Konshin Wait, kuule minu sõna, ära
Sa nii palju räägi!

Vogel. Kas ma siis need paar
Silmapiilke, mis mul weel on elada,
Tummas piinas pean ohkama? Ei, ära
Keela mind nüüd lahkumiseks julle kõik
Ütelda, mis südame peal on. Mu
Lahkum elu ajab wiimsed soojad were
Woolled südamesse — annab jõudu rääki. —
Kuidas lugu meie seltjimeestega?

Konshin Nagu ütlin — nemad taganesid üle
Prosna jõe. Wõitu Poola linna on
Waenlase kätte langenud.

Vogel. Kas see
Taganemine ka auulik oli?

Konshin. Seda wõid ja arvata! sest sõjawäe
Hulgad sõdisiwad waprasti just nagu
Lõwid. Paljalt see suur üliwõim wõis meid
Taganema sundida.

Vogel. Jah, tubli, wahwa
On me Wene wägi. — Sina oleks pidanud

Minu mehi nägema! Naad fangelased
Olid kõik! Kui kalju meres seisid naad
Waenlase ees. Küll Jumal tasub nende
Truudust. — Wähe wist on nendest ülejäänud.

Konshin. Sinul oli wahi wägi?

Bogel. Geswacht jah,
Kallis wend! Kui täna lõune ajal wäikse
Sinna juures piiri peal me süüa teeta
Tahtsime, seal tuli sõnum, kindral Brittwitz
Olla ligidal ja tahta linna wõita
Tagasi. Wind jaadeti mu rooduga ja
Kerge ratsameeste salgaga siis ette
Poole waenlast takistama, kuni polk
Ennast wõitlusele walmis seadnud oli.

Konshin. Minu oja oli pahem!

Bogel. Ma sain warji
Aru — et nüüd terve polgu õnn ja hea
Käe käik minu kätte oli usaldud.
Waewalt olin kitsastikku jõudnud, kus
Kästi seisma jääda, kui ju Breisi eelwägi
Tormi jookstes ligines. Ju kõik see hommik
Oli jüdame peal raske rõhk mul, nagu
Peaks ma nüüd surma wõlgu eluga siin
Tasuma. Kui kuristikus waenlase
Pajonetid nägin läikivat, siis tundsin
Kohu, minu kuul on juba püüsi raua sees.
Surma läheduse tundelt sunnitud,
Kutsusin ma oma truu ja wahwa feldfebli, —
Teda ja ju tunned — wana auusat Sufke —
Tundsin roodu kasja oma rahaga
Tema kätte käsuga, et esimest
Polgu ülemale, minu raha aga
Wanemate kätte annaks, nende poja
Pärandus, kes oma keisri eest on langenud.
Sellega ma saatfin wanakehe ära.
Bifarad tal üle pale woolasid,
Pöhlwili mind palus surma tunnil teda
Witte ära saata! Diglane ja truu!
Tema aimas ka, mis minul oota oli
Wahkumine wanast sõbrast oli mul
Wäga raske, rassem kui ma ise

Minafin. Just õigel ajal äratafid
 Preisi püüsi paugud mind. Nüüd edasi!
 Minu mehed wõidelsid kui lõwid, ei
 Taganenud sammugi! Ja waenlased
 Vangesid seal hunikuna. Minu mehed
 Sihtisid küll hästi — ja ka meie seast
 Saiwad palju surma. Minu ohwitserid
 Vangesid just alguses. Nii seijin ma
 Wiimaks ainu ükfi kümne mehega
 Tunni aja wõitlemise järel wõitlus
 Wälja peal. Just kahesakümmed oli meist
 Surma saanud. Korraga mind tabab kuul, —
 Mina langesin. Mis pärast seda sündis —
 Ma ei tea. Sinu hõlmas ärkasin ma
 Üles eesmast kord.

Konshin. Ma selle üle wõin
 Sulle otjust anda. — Sinu mehed pidid
 Taganema, oli peamees langenud, kes
 Nende ees nii wahwast sõdinud. Kolm
 Ohwitseri: Shutow, Guisky ja ka Hammer —
 Neid ka taganema sündis waenlane —
 Sinust mööda ruttasid; naad tõstsid sind
 Üles, kandsid tüki maad — seal tulid kütid
 Nende kallale — ja nemad pidid sind
 Maha jätma. Waenlased hakkasid sind
 Paljaks riisuma. Seal tormasid paar julget
 Kajakat nende kallale ja ajasid neid
 Tagasi; sind panti püüside peale ja
 Kantid Skalmi linna, kust sind krahw Kurakin
 Husaride läbi selle linna saatis.
 See nüüd jutustas mull' sinu wõitlemise
 Lugu otjani.

Vogel. Ja sina?

Konshin. Eht küll sinu
 Wahwa ohwriksanne meile kasu tõi,
 Meie saime aiga ennast ülesseada —
 Süiski me ei jõudnud waenlasele,
 Tema üliwõimu pärast, kes nüüd kõige
 Wäega meile peale tungis, wastu panna.
 Meie taganesime nüüd selle Poola
 Linna juure. Linna ääres sain ma selle

Paengu parema käe warre s isse, wõeti
Wangi; waewaga sain s ia, leidjin sind ja
W otjin nõuks, n iid sinuga k oit kanda, mis
Saatus meie  ile otstustanud.

Vogel. Mis?
Sina oled haawatud? Ma loodan, et
Mitte raskesti?

Konschin. Ma usun kergesti.

Vogel. Kas ju haaw weel kinni seotud ei ole?

Konschin. Ei!

Vogel. Noh, tee s is ruttu!

Konschin. Ei!

Vogel. Su wiivit us w idib
Sulle hädaohtlik olla!

Konschin. Enne pean
Teadma, mis s inust saab!

Vogel. Ma, sõber, furen!

Konschin. Seda ei w di teada, abi on ehk weelgi
Wõimalik.

Vogel. Ei ole wõimalik, ei taha
Ka!

Konschin. See oleks paha joow!

Vogel. Sa hoia alal
Reisrile  iht tublit ohwitseri!

Konschin. J aan just
Sellepärast s ia.

Vogel. Sellepärast pead sa
Minema! Ma ei wõiks rahulikult surra,
Teades — minu pikaldane surm on s inu
Surma kiirustanud! Enne päewa loodet
Dlen kõigest walust peastetud.

Konschin. S is minu
K afi wajutagu feltimehe filmad
Kinni.

Vogel. Sjamaa kaitse waim, see pandku
Remad kinni.

Konschin. Ju kolm tundi istun s inu
Suures.

Vogel. Sellepäraſt ära wiivita —
Kafju ennaſt peaſta!

Konſchin. Kui ma ſind mõiks peaſta!

Vogel. Mind ei peaſta keegi. Kaf' mind rahuliſte
Surra — mine endal abi otfima!

Konſchin. Kallis sõber!

Vogel. Mine, peaſta ennaſt! Su
Wana iſa elab weel — ja peaſta ennaſt
Temale ja oma keisrile!

Konſchin. Mis ſiis
Minuſt ſaab, kui ſina ſured!

Vogel. Wii nüüd palju
Terwiſed me sõpradele — mine nüüd!

Konſchin. Kas ſul elulootuſt ſugugi ei ole?

Vogel. Ei! nüüd peaſta ennaſt!

Konſchin. Anna wiimast kord weel
Oma kätt! mu parem on ju puruſtud,
Wõta pahemaga heaks!

Vogel. Nüüd Jumalaga,
Kallis wend!

Konſchin. Su jurmatunnil trööſtigu
Sind Jehoowa oma wäega! Jumalaga! (Ära).

Meljaſ etteaſte.

Vogel. (üksi).
Wiimne jumalagajätmine! Surm! Ma
Sinu ees ei wäriſe! Kui aga mõtlen,
Et ſee wiimne pill on, miſ mu kallis wend
Minu peale heitis, wiimne pill, miſ minu
Silma paistiſ — ſiis külm wäriin käib mu hingelſt
Väbi. Minu arwe on nüüd lõpetud,
Teſtament on tehtud. Jumal waigista
Iſe minu armsaid wanemaid, kui auuſ
Luff nüüd neile minu päranduſe kätte
Wii. Ma olen rahulik, ma tänan Taiwa
Taati ſelle eelſt, et ſurma tundi mul
Karta pole tarwiſ. — Kui ma kooliſ käiſin,
Ma ei mõtelnud ſiis ſelle peale, kui me
Horaz'is tõlkiſime: dulce pro patria mori,

Et ma seda enda külles läbi katju
 Wõiksin. Zumal teab, et suremata Rooma
 Paulikul on õigus: magus tõesti on
 Oma isamaa eest surra. Oh kui hea
 Oles, kui ma oma rahwa noorte, truu
 Südamega meeste ees nüüd wõiksin seista,
 Kusnuga elu wiimse jõuga nende hinge
 Sisje hõisata: on magus, isamaa eest
 Surra! Surmal pole midagi, mis meid
 Ghmatab, kui tema werist loorberi pärga
 Ümber kahwatanud otsaejist punub.
 Kui nad seda teaks, need tuimad oma kasu
 Püüdjad, kes — kui isamaa neid kutsus, kõik
 Peidu paita pugewad; kui seda teaks
 Arad, alatu meelsed hinged, kes end targaks,
 Arukaks pidawad, kui naad oma kõne
 Käänakutel platši astuwad, — et ilma
 Nendeta ka asi forda läheb, kaks
 Rusikat rohkem — vähem wõidu waekausis
 Suurt ei tähenda — ja teised wiletsjad
 Ettekäänd, mis neil tagawara kambris, —
 Nimaksid naad seda õndsust, mida wapper
 Soldat tunneb, kui ta õige asja kasuks
 Oma were walab: Kõik naad tungikjivad
 Wäe meeste ridadesse. Muidugi teada,
 Väheb asi ilma nendeta ka forda,
 Muidugi ei jõuaks kaks rusikat rohkem
 Wõidu waekausji maha tõmmata;
 Aga, kas siis isamaal ei ole mitte
 Sedasama õigust iga poja peale?
 Peawad ühed oma were walama,
 Peawad teised omi poegi ohwerdama,
 Kes meist tohiks ennast wälja jätta? Sest
 Keegi pole priituse ja oma rahwa
 Auu eest ennast ohwerdada, liialt hea —
 Aga palju neist on selleks ülihalwad!
 Kuttu lipu alla, kui teid süda sunnib!
 Jätke maha isa, ema, naine, lapsed,
 Sõbrad, armukesed! Vükka tagasi,
 Tahab keegi keelda minemast. Sest pea koht
 Meie südames jääb ikka isamaale! —
 Misjugune waim nüüd tuli minu peale?

Tahab julge hing nüüd lahkuda, just nende
Püha sõnadega? Minu jõud on otsas,
Nõrkus võtab maad — ka heal kadumas. —
Sündku Sinu tahtmine, mu Jumal, Taiwa
Jsa! — Mina olen valmis! (Langeb minestusse).

Wiies etteaste.

Endine. Luff

(rätik ülemise kääwarre ümber. Wäga hiline ja wäsinud, siis
wägise ennaft ülewal hoides, kuni ta jõud aigamööda raugeb.)

Luff.

Waevalt jduan

Mina edaji! — Kui teda mitte warji,
Mitte filmapill ei leia, siis on muu
Waewanägemine asjata. Mu wanad
Kondid tahtwad puruks minna! Turu peal
Samawad küll mitu sada surejat,
Aga minu kallis roodu ülem ei
Olnud nende seas. Nüüd hakab haaw mul kangeft
Walutama. — Meie meh ed pidasid mind
Põgenejaks, jooksjuks! Wõi mina peaks
Põgenema! Mina! Teenin oma kallist
Keisrit juba peale kolmekümne aasta —
Mina peaks põgeneja olema?
Kui ma wõiksin oma roodu ülemat
Peasta — küll ma oma lipu juure tee
Zälle ülesleian. — Pagan wõtku! meie
Polgu ohwitjer! — Oh, Jumal — minu roodu
Ülem! Tõesti, mu roodu ülem ise. (Heidab tema ette põlwili)
Taiwa Taat, ma tänan Sind! ma olen teda
Veidnud, olen teda kätte jaanud! Kätte
Saanud küll, aga kuidas? — Surnud! — Surnud?
Ei, ei, surnud olla ta ei wõi, ei tohi!
Ega helde Jumal teda ülesleida
Münd ei lahkunud, et ma tema surnukeha
Veian? Ülesärfama ta peab, et kõige
Wähemalt ta filmad wõiksin kinni
Wajutada. — Kaelarätik tarwis lahti
Teha! — Nii! — nüüd tahan katjuda, et ma
Kusgil wõiksin saada wärsket wett. Oh Jumal,
Ära lasa meelt mind ärasteita! — (Ruttab ära).

Bogel. (Wirgub üles) Oh!
Kas ma veel ei tohi surra? Kas siis veel ei
Ole paras aig? Tee ruttu, surm! Kui kaua
Weel ma pean piina kannatama?

Luff. (tuleb weega) Tuhat
Tänu Taima Taadikesele! seal on
Wesi! —

Bogel. Keda ma siin näen? Kas sina oled, Luff?
Kas ma tõest ennast olen petta lastnud
Sinu südamest? Sa oled põgenenud?
Soldat — jooksi? Wuih, wuih!

Luff. Jumal! tema elab?
Tema ennast liigutab! Mu kallis herra?
Isand stabikapten! Oh kui rõõmus olen
Ma, et ülesleidsin Teid!

Bogel. Müüd kasi kiirest!
Ära tee mu wiimast tundi libedaks!

Luff. Jumalale tänu! Siin on unustud!

Bogel. Kas sind wangi wõeti?

Luff. Ei, mu kallis, auulik
Herra!

Bogel. Kuidas sina siia said?

Luff. Jah, Jumal
Tänatud, ma põgenesin ära! —

Bogel. Kasi
Siit, ja kurjategija! jest muidu pean
Surmatumil sind veel äraneedma!

Luff. Isfand,
Tule appi! Kallis auulik herra, mis Teil
Wiga?

Bogel. Matumeelne! las eb ennast kãpu
Tãie kulla läbi ekõitada ja
Kolmekümne wiie aasta truudusele
Hãbi mãrki kũlge põletada! — Kasi
Silmist!

Luff. Kallis, auulik herra! Te liig kãle
Olete! Ma seda — Jumalist! ei ole
ura teeninud!

Vogel. Jah, tõsi küll! sest sulle
Peaks küll kuuli päha ajama, ja jooksjit,
Põgenenud soldat!

Luff. Kui Te teaks, mispäraft
Mina põgenesin.

Vogel. Ütski kelm ei ole
Nõnda rumal, et ta oma nurjatu
Tegemisele ei mõistaks põhjust leida.

Luff. Kuulge auulik herra! Kuul mu käre warre
Sees küll kangeft walutab; see haaw, mis Teie
Sõnad mulle jüdamesse torkasid,
See mul tuhat kord weel rohkem walu teeb.

Vogel. Kuule kelm! Sa ära tee nii waga silmi!
Minu ees ja wõid ju julgest oma kelmust
Awaldada — ma olen haawatud, ei wõi jull
Kurja teha!

Luff. Auulik herra! Teie ärge
Oma kibe sõnadega rõhkuge
Wana, õige mehe jüdant! Põgenesin
Ütji sellepäraft, et Teid peasta! Te
Raha on kõik minu juures; millega
Wõiksin Teile abi saata kiiremalt?

Vogel. Jnimene!

Luff. Nii tõest, kui ma loodan oma
Surmatunnil Laiwa Taadi abil õndsaks
Saada! Sellepäraft olen siin, ja selle
Päraft sain ma haawatud. Kuis wõin Teid peasta?

Vogel. Armas Luff!

Luff. Ma oleks oma kallist keisrit
Halwa raha päraft maha jätnud? Mina?
Kallis, auulik herra! — kibe sõna oli
See!

Vogel. Mu kallis sõber, seltsi mees! Mis ma
Sulle peaks ütleva? Kuis wõiksin seda
Jälle heaks muuta?

Luff. Kõik on juba korras!
Waatke jälle nagu enne lahkesti
Mulle otsa, nimetage mind kui enne
Wanaks, truukis Luffuks.

Vogel. Wana, kallis Luff!

Luff. Waatke nii, mu auulik herra, nüüd on kõik
Korras, nagu emegi! kõik unustud! —
Kuidas võin Teid peasta?

Vogel. See on võimata!

Luff. Siiski, isand stabikapten, siiski! Küll
Mina asja toimetan! Teid tarvis enne
Pehme woodi peale panna, siis on arsti
Tarvis kutsuda ja heasti ravitseda,
Heaste Te cest kanda hoolt. Ma iga ööfi
Tahan teie juures walwada.

Vogel. Truu süda!

Luff. Küll ma toimetan! — See maja näeb õige
Kena wälja. — Rahwas on kõik peidus lufus
Uste taga, röövimist waenlase poolt kartes.
Küll ma awama neid sunnin. — Olga, kallis
Auulik herra! Te ei oleks mitte minust
Pidant arwama, et raha cest ma põgenesin.
Seda mitte!

Vogel. Minna andeks, wana sõber!

Luff. On ju ammu unustud, ei maksa selle
Üle rääki! Teie jääte ika minu
Kalliks staabi kapteniks. Nüüd ruttu usse
Juure. (Koputab) Hei, ae! tehke lahti! ruttu! Mu
Sureja roodu ülemale abi hädast
Tarwis! Tehke lahti! Palun kõigi pühade
Nimel! Tehke lahti! Olge halastajad!

Vogel. Keegi sind ei kuule!

Luff. Kuulwad küll, nad aga
Kartwad lahti teha. Sees ma kuulen neid
Sofistawat. — Olge armuheitlikud!
Tehke lahti! Sureja ju palub teid!
Tehke lahti! — (hõrwale) Pagan mõtku, kui nad heaga
Lahti teha mul ei taha, siis ma katsun
Soldati wiisil.

Vogel. See ei aita ka!

Luff Küll aitab. (waljusti) Tondi päralt, tehke lahti
Oht ma löön te usse puruks — olgu siis
Jumal teile armuline! Tehke lahti!

Küll ma teid õpetan, mu roodu ülemat
Muustada! Müüd tehke lahti, muidu
Põrutan lahti!

Heal (majaft) Warji tehtaks lahti — ärge
Wõtke meie elu!

Luff. Waatke, ijand staabi
Kapten, aitab ikka! — Teile midagi ei
Tehta! Ärge kartke! Tehke lahti! Kas
Warji saab?

Heal (majaft) Jah, warji, warji!

Luff. Olge julge,
Kallis, auulik herra! wöti klirijeb ju
August!

Vogel. Siiski peasta mind ei jõua.

Luff. Aga
Sergitust wõib Teile siiski pakkuda!

Kuues etteaste.

Lewitzky (majaft). Endijed.

Lewitzky. Kuidas wõin Teid aidata? Ma tahan kõi
Teha, mis mul wõimalik.

Luff. Te wõtke, ijand!
Kaskest haawatud ohwitseri oma maija,
Muretsege arsti eest — kõi olgu Teie
Oma, mis ma anda wõin: see raha kott.

Lewitzky. Teie olete ju Wene soldatid?

Luff. Wene soldatid, kes haawatud ja wangi
Wõetud.

Lewitzky. Hea meelega ma aitaksin,
Aga ma ei tohi!

Luff. Soo? mispärast mitte?

Lewitzky. Waenlased on linnas, wõiksin kergesti —

Luff. Kimbatusse sattuda? Wuuh, ijand! mis Teil
Kimbatused korda lähewad, kui Te
Inimese elu peastate!

Lewitzky. Jah, see —

Luff. **Kas**
Sellest rahast küll ei ja? on rohkem kui
Sada rubla kulda jees.

Lewisky. **Kõik** hea, aga —

Luff. **Kas** jest pole küll?

Lewisky. **See** kuld —

Luff. **Pea!** rohkem raha
Mul ei ole, aga — siin on minu hõbe
Tasaku kell, mu terve warandus, siis wõtke
See ka juure, peastke minu roodu ülema!

Lewisky. **Tubli** mees!

Bogel. **Sa** wana truu ja ustaw hing!

Luff. **Ärge** kaua kaelge — ja wõtke. **Ma**
Teda enam wist ei tarwita, jest mu
Elupäiwad on ju warji lõppemas.

Lewisky. **Kuulge** feldfebel! **Te** roodu ülem peab
Tubli inimene olema, et teda
Nõnda armastaks, teda nõnda truult
Teenitaks! **Hoitke** oma raha endal,
Teie kella ka ei wõta! **Mina** Teid
Mõlemaid wõtan oma majasse — ja tulgu
Siis mis tuleb, tehku naad siis minuga,
Mis naad tahawad!

Luff. **Siis** andke käsi siia,
Wahwa isand! **Jumal** olgu tänatud —
Minu staabi kapten saab nüüd peastatud!

Lewisky. **Teie** inimesed olete, jest peaks
A üll mul olema, **Te** aga auusad mehed
Olete ja pealegi weel wenelased —
Keegi oma südamas ei ole parem
Wene alam just kui mina! — **Minu** usjed
Seiswad Teile lahti pärani!

Luff. **Jah,** isand!
Wene soldatid me oleme! **Ja** tänu
Taiwa Taadile, et oleme weel **Wene**
Mamad! Nüüd andke oma kätt! **Naad** wõiwad
Teise sõja lipu ülespanna; meie

Jääme ikka oma suure Wene riigi
Kahwaks, kodanikuks.

Lewisky. Olgu! Aga nüüd
Tarwis rutata, et Teie! herra staabi
Kapten, maija saate — siis ma otsin arsti
Üles, kes Te haawa kinni seob.

Vogel. Oh!
Jätke mind niikauaks siia waba õhu
Kätte! Wärskes õhus on mul kergem, kui
Kitsas toas. Jah, jätke mind weel siia, kuni
Haawa tohter otjustab, kas ellu jään — wõi
Pean surema. On surm mul oota, siis
Tahan ma siin jelle kauni taima all
Surra!

Lewisky. Kohe ruttan arsti järele.
Kõnd feldfebel! nüüd minge maija, laske.
Midagi Teil' karastawat anda! Kui mu lapsed
Wene mundrit näewad, toowad nemad Teile
Kõik mis tarwis, mis mu majas saada on.

Luff. Tooge ruttu haawa arsti!

Lewisky. Silmapilk
Olen temaga ma tagasi! (Ära)

Seitsmes etteaste.

Vogel. Luff.

Luff. Nüüd kallis,
Muulik herra! Nüüd on asjad hästi küll!
Kutjuge nüüd korteriotfijad tagasi, kes
Teile furnu aiija peale tõhta tahtjid
Muretjeda; kõige kõrgem Kortormeister
Ülewel ei lasse Teid weel ära minna.

Vogel. Mine maija, armas Luff ja katju ennaft
Karasta! Mul näitab, nagu teeks ja endal
Diiga! — Hindrik, sina oled wana, ära
Ennaft meelega tee haigeks!

Luff. Urge minu
Pärast muretsege, isand staabi kapten!
Mul on väga wisa loomus; las' jell pagana
Paugul kõrwetada, ega kaela see ei
Murra!

Bogel. Jumala pärast, sinu haaw! Ma ei saa
Aru, kuidas seda äraunustasin!

Luff. See ei tee mull' midagi! See oli paljalt
kuuli riivamine. Mul on neid veel rohkem
Jhu küllses. Müüd ma aga lähen Teile
Wärsket wett ehk muud weel karastuseks tooma.
Andke mulle enne weel kord oma kätt! — Soo!
Tänan kõigest südamest, mu auulik herra!
Teie olete tõest, wahwa õige isand!
Kui ma elu oleks kaotanud, siiski
Bidin ma Teid kätte saama. — Taiwa Taat
On mu palwet kuulda wõtnud, ta ei lastnud
Mitte mind — wana sõjameest — meelt ära
Heita — sest ma olen ikka truiks jäänud
Oma sõjalipu, oma kalli keisrile! (Ära maija).

Bogel. Truu ja kallis süda! Kuidas wõisin ma
Teda siiski pahaks pidada? See mõte,
Et weel niisugused inimesed päikse
Paistel elawad, teeb mulle tema walguist
Soowitawaks. — Jah, mispärast ma ei tohi
Soowida, et weel tükk aiga elaksin?
Si! mispärast elus olekut küll ära
Needa, kus mul õitseb weel ehk mõni kallis
Õnne tund, kus ma weel wõiksin mõnda head
Asja algada ja lõpeta. On kõik
Plaanid sellepärast nurja läinud, et
Ühe wõitluse me kaotime? Tõde
Poolest! mina tunnen, mul on õigus selle
Elu peale — mul on ka üks heal ära
Anda selle elu otjustustes. See, kes
Kallid inimesi enda ümber näeb, —
Tunneb, et naad tema südamega ühte
Kasnawad, peab ju wastumeest siit ilmast jenna
Üksikusse hauda minema.

Kabeekjas etteaste.

Vogel. Luff pudel weini ja klaasidega.

pärast Marilla.

Luff. Jah, tõest',
Hea inimeste juure on meid Jumal
Juhind. Waatke, peremehe tütar — ta
Nimi on Marilla — wäga meeldiw neiu.
Temal osawõtlik süda, küsis mind, kuis
Teie käsi käia, lubas hästi Te eest
Hoolitseda.

Marilla. (Padja ja tekiaga). Wabandage, herra! Lubage,
Et ma padja pea alla panen, kuni
Iša arsti toob.

Vogel. Ma tänan, kallis neiu!
Pole tarwis! Soldat magab rahuliste
Kui ka kiwi padjaks pea all.

Marilla. Seda ma küll
Tean, auulik herra, aga Teie olete
Raskest' haawatud, ja sellepärast pea
Patja ärge põlake! Ka teki olen
Ühestoonud kinnikatmiseks, Te muidu
Külmate. Nüüd lubage!

(Paneb ettewaatlikult Luffe abiga padja pea alla ja katab
ohwitseri hoolsalt kinni)

Vogel. Te olete mu
Hea ingel? Jumal tajugu Te heategu!
(Wõtab Marilla kätt ja suudleb teda).

Marilla. (punastades, tõmbab käe tagasi)
Mis Te teete, auulik herra! Ega Teie
Mulle tänu wõlgu pole, küll aga meie
Teile, isamaa kaitsjatele, kes Te elust
Ega terwisest ei hooli, et meid kaitsta
Wihase waenlase eest. Wõtke, auulik herra,
Karastust, sest see saab Teile jõudu andma.
Mina ruttan aga tuppa, Teile woodit
Ülestegema. Wist isa warji tuleb
Meie kuulsa haawa arstiga. (Läheb majja)

Vogel. (Waatab taga järele) Küll armas
Vaps!

Ühekõlas etteaste.

Vogel. Luff.

Luff. Müüd mõtte üks lonks värsket rammusat
Weini karastuseks! Küll see paneb were
Uuesti Teie soontes jooksuma! — Soo! — kas hea
Oli?

Vogel. Kosutaw lonks! — Kas sa ise juba jõid?

Luff. Ma mõin oota.

Vogel. Sa ei ole joonud? miks?

Luff. Muid ei ole õiget jänu; tuleb wiist küll
Sellest, et ma wäsin olen; küll see nõrkus
Mööda läheb!

Vogel. Jstu maha minu juure!
Kas jull külma wärin on?

Luff. Ei ole piisutgi.

Vogel. Anna weel üks lonks! — Tänan sind, mu kallis
Sõber! Jutusta nüüd mulle, kuidas sa siia
Sinna said?

Luff. Meie olime kõik teisel pool
Prošna jõge, kui ma kuulsin — meie polk
Taganewat. Nüüd pean staabi kapteni
Juure minema, mu esimene mõtte
Oli.

Vogel. Wahwa jeltsimees!

Luff. Seal tegin ma: „на
Пра — во!“ läksin tagasi ja nõudsin iga
Roodu käest, mis mööda läksid, minu roodu
Järele, nii kaua kuni teda leidisin.
Kus on meie roodu ülem? küsisin. —
Surnud! karjus mulle keegi vastu; surnud! —
Surnud! karjus teine, nägin teda langewat.
Tema lamab oma roodu meestega
Kitsastikus. — Jumal waigistagu teda,
Ütles kolmas. — Süda tahtis kurwastusest
Põhkeda; ma aga lootsin ikka, sest

Mina teadsin wäga heasti — palju nendest,
Seda juba furnuks peeti, elawad.

Vogel. Ega lugu palju parem ju ei ole!

Luff. Wiimaks silman seltsimehe meie omast
Roodust. Kus on meie roodu ülem? ma
Kisendasin talle wastu. Ta on kõigest
Waewast, hädast waba! oli wastus. Naad
Kandjid teda mõitlus wäljalt tagasi;
Pärast jäeti furnult põllu peale maha. —
Siiski ma ei tahtnud seda uskuda.
Mina lootsin kindlasti, Teid elusalt weel
Näha saada. Nagu hulluks läinud jooksin
Mina läbi nende ridade. Mu ainus
Küsimine oli: Kas Te minu roodu
Ülemat ehk nägite? Ja igalt poolt
Tuli wastus: „Ei“ ehk „jurnud“. Tahtsin juba
Meelt ära heita — wiimaks hüüdis wälja
Kihutades teiste seast üks husar, et üks
Meie roodu ohwitseridest olla selles
Pinnas haawatud uulitsal, ta päiwa loodet
Nägema ei saa. — See mõisite küll Teie
Olla. — Ruttu oli nõuu mul peetud. —
Teid siin peasta, kui ka elu selle juures
Kaotan.

Vogel. Oh ja kallis sõber!

Luff. Roodu laeka
Annin kapteni kätte, kes just ratsja mööda
Sõitis. Nüüd ma jooksin tagasi. Ma oma
Geswahidest sain läbi hiilida,
Kargasin siis jõe, ujusin läbi.

Vogel. Kallis Luff! kui ialgi ma seda unustan! —

Luff. Noh, mis selle tühja üle palju sõnu
Teha! — Meie mehed, jõe kaldal, kes
Mind küll põgenejaks pidasid, naad andsid
Tuld, üks kuul mu käewarre riivas.
Mis see mulle teeb? ma jõudsin siiski üle
Jõe. — Mina oleks jooksin? põgeneja?
Täiwa Taat seal ülewal, see oleks pidand
Piksega mind maha lööma, kui ma wana
Mees weel kelniks tahtsin saada!

Vogel. Mina ise
Olen seda finust mõtelnud!

Luff. Jah, pagan
Wõtku! — Waatke, auulik herra, mina olen
Seda juba unustanud, muidu ma ei
Oleks seda jutustanud. Ühildalt,
Mina jõudsin teise poole peale. „Wer
Da?“ nii hüüab Preisi eeswaht. „Deserteur“.
Kostan ma — mind lastaks takistamata
Minna edasi. Ma jooksin rohkem, kui ma
Läksin. Nii ma jõudsin siia pärale.
Kaua aiga otsisin ma turu platsil
Surnute ja surejate wahel Teid —
Wiimaks õnne juhtumisel jõudsin siia
Uulitsasse. Müüd ma olen Teid siin leidnud,
Teie saate peastetud. Jah, helde Jumal
Täiwas! hea meelega ma wõin nüüd surra!
Müüd ma tean, mu roodu ülema eest on
Muretjetud.

Vogel. Wend, ma olen igawest ju
Wõlglane! Müüd anna oma käsi! — Ah, mis!
Kase ennast wennalikult kallistada,
Sina truu ja kallis süda! Tule!

Luff. Kallis
Auulik herra!

Vogel. Tule sõjawend!

Luff. Ei kõlba
Minu sugusega!

Vogel. Ära tembuta!
Tule minu südamele, wana pois!

Luff. Noh, kui käsite ja nõnda soowite! (Kaelustab teda)
Kallis, südame staabi kapten! Ärge naerge
Minu üle! aga seda musu ma ei
Anna kõige Teie kulla tükide eest
Ära!

Skümmes etteaste.

Endised. Lewiſky ja Dr. Kalning.

Lewiſky. Siia kallis sõber! aita kui sul
Wõimalik! Ta on üks auus mees!

Dr. Kalning. Seda tean
Ette ära, kui ma seda kuube näen.
Kuulik herra?

Vogel. Teie tahate mind wist küll
Midata?

Dr. Kalning. Nii palju, kui mul võimalik.

Luff. Ruttu, ruttu! Mig on kallisk!

Dr. Kalning. Kus on haaw?

Vogel. Siin.

Dr. Kalning. Kas palju werd Te kaotasite?

Vogel. Selle üle ütelda ei wõi ma mitte
Midagi. Ma alles poole tunni eest
Toibusin. (Arst põlwitab haawatu ees ja katsub haawa)

Luff. (Lewitškye) Mis Te nüüd arwate sest asjast?
Kas ta kahtlust äratava näo teeb? Kas mu
Roodu ülem terweks saab?

Lewitšky. Ma loodan seda! —
Nagu näha, ei näita tohter mitte kartlik
Olewat, ja peale selle on see noormees
Bäga osaw omas ametis ja saab kõik
Tegema, et wappert ohwitseri peasta.

Luff. Kahju, et ma seda ka ei mõista! Jssand
Jumal! kui ma seda mõistaks! Kui suur rõõm mul
Oleks! Jssand, küsige ta käest — mis ta
Mõtleb, kas ta loodab —

Lewitšky. (arstile) Koh, mis arwate?

Dr. Kalning. On küll raskest haawatud, aga jiski wõib
Terweks jaamist kindlast loota; wõin Teie
Kuuluta, et staabi kapten eluga peaseb.

Luff. Wõit hurraa! mu roodu ülem peastetud!
Kallis tohter, kas see tõsi on? Hurraa!
Jssand Jumal! tänan sind kõigest südamest, et
Mulle weel nii kauaks jõudu andsid; nüüd
Wõin ma rahuliselt surra. Eest mu roodu
Ülem on nüüd peastetud! Hurraa! ta peaseb
Eluga!

Vogel. Sa truu ja hea jüda!

Dr. Kalning. (Lewigkyale) Rutta,
Sõber, maija — muretse seal selle herrale
Hea tuba pehme woodiga; siis wiime
Teda sinna. Hea jõök ja hea hoole
Kandmine ja tema tugew loomus saawad
Teda jälle jalgelle seadma.

Lewigky. Tahan kõik
Loimetada. (Ära maija)

Üksteistkümmes etteaste.

Endised ilma Lewigky'ta

Vogel. Isand tohter! Katsuge nüüd
Kõige pealt mu waprast feldseblit läbi!
Tal on kuul käewarres; ta on teda
Minu pärast jaanud. Siduge ka tema haaw
Hästi kinni! —

Luff. Enne Teie, auulik herra!

Vogel. Mitte enne, kui ma juba toas olen!

Dr. Kalning. Näidate nüüd isand feldsebel, oma haawa!

Luff. Pole ühtegi! (Arst katsub haawa).

Vogel. Kõh, kuidas on?

Dr. Kalning. On raskesti
Wigastatud.

Luff. Jumal hoidku! — (Tasa) olge wait!

Dr. Kalning. Hädaohtlikult!

Luff. (tasa) Ma ütlen, olge wait!

Dr. Kalning. Were tufsumine wäga furnatud!

Vogel. Jumal tule appi! wana mees, ja
Higitjenuid, ja siis wette karanud!

Luff. (tasa) Pagan wõtku! Olge wait!

Dr. Kalning. Ei isand feldsebel!
Siin on palju kaalu peal! Andke mulle
Märki, niipalju kui Te tahate! Te elu
Jõud on häwitud!

Vogel. Ja seda kõik nüüd minu
Pära!!

Luff. Ärge muretsege, mul on viisa loomus!

Vogel. Taiwas ja maa! — Luff! ja oled kahwatand,
Kallis Luff!

Dr. Kalning. Ta pea pööritab.

Luff. See on
Paljalt ette kujutus! Ma seisän veel
Kõvasti jalgade peal.

Dr. Kalning. Te wabisete ju! —
Istuge nüüd maha!

Vogel. Hindrik, mis jul on?

Luff. Mina usun isegi, et palju enam
Minuga ei ole.

Vogel. Helde Jumal! Mis ja
Kende sõnadega tahad ütelda?

Dr. Kalning. Mina kardän et —

Luff. Ma ütlen otsekohe
Wälja; waletada ma ei taha elu
Sõpul: filmade ees läheb pimedaks, ma
Ujun, et ma warji kõigest hädaft waba olen.

Vogel. Kallis Luff!

Dr. Kalning. Ma aimasin. Seft wana ihu,
Jlmatu juur waewa nägemine, siis
Järsku külmetamine, haaw ja were kaotus —

Vogel. Peastke teda, tohtri herra! peastke teda!

Dr. Kalning. Kardän, et kõik ilma asjata, surm nõuab
Ammu üle tähtaja läinud wõlga.

Vogel. Tema
Oli nii truu ja ustaw soldat ja peab nii
Wiletfalt surema, — miks mitte kuulsas
Sahingus oma lipu juures!

Luff. Kuulsas? — Kallis auulik herra! mina juren
Eft küll mitte oma lipu juures, aga
Siiski oma lipu eest, seft et ma oma
Kalli keisrile wahwa ohwitseri peastün;

Selle peale olen mina uhke, kui
Oleks sõja lipu peastnud.

Dr. Kuning. Kas Teie rinnus
Hirmutundmist on?

Luff. Jah, südant tahab wälja
Sigistada.

Dr. Kuning. Mõtlege nüüd Jumala
Peale!

Luff. Täna hommiku ju olen oma
Gunastajaga ma arwet pidanud;
Tarwis omast kallist roodu ülemast
Pahkuda ja teda Jumalaga jätta!

Bogel. Hindrik, Hindrik! sina sured minu eest! —

Luff. Silmad läh'wad tumedaks. Kus Teie käsi?
Andke oma kätt, kallis auulik herra!
Andke teda mulle wiimast kord! — Soo! — Nüüd
Jumalaga siis! — Muul testamenti teha
Pole tarwis — lapsi mul ei ole — pole
Muud kui tasku kell. Siis wõtke seda,
Kallis auulik herra! mälestusjeks, wana
Diglase mehe käest, kes Teile truuiks jäänud
Kuni surmani!

Bogel. Kas selle hinna eest pean
Mina saama peastetud!

Luff. Kui Teie jälle
Kodu jõuate, siis ütlege mu jelti
Meestele — jee on mu wiimne tahtmine —
Ma ei ole põgeneja olnud, mina
Olen truuiks Wene soldatiks jäänud kuni
Surmani ja olen oma kallist keisrit
Auusast teeninud, ja olen diglase
Mehena siin surnud. —

Bogel. Mälestama jaab sind
Iga truu ja wahwa soldat! —

Luff. Ojand tohter!
Tõutage mulle weel ükskord, et mu
Kallis roodu ülem elama jääb.

Dr. Kalning. Jah,
Jumala abiga ma loodan tema terveks
Saamist.

Buff. Nüüd võin surra rahulijelt ma! Veel
Kord, hurra! mu roodu ülem peastetud! (Sureb)

Vogel. Jumala pärast, ta kukub rammetult maha!

Dr. Kalning. Tema enam üles ei tõuse.

Vogel. Kas ta surnud?

Dr. Kalning. Tema aig on otjas.

Vogel. Laske mind nüüd tema
Juure! — (Arst toetab teda) Siin ma põlvitan
nüüd valus ja
Waimustuses sinu ees, mu surnud, truu ja
Kallis sõber! Waata süa Wenemaa!
Jamaa nüüd waata! Niijugused
Südamed tufsuwad sinu poegade rinnus,
Niijugused teod walmiwad sinu Taiwa
All! Jah, Wenemaa, ja wõid küll uhke olla!
Mitte keel ja mitte rahwa jugu, üksi
Süda määrab sinu alamate headust!
Meele truudus, armastus me isamaa ja
Mandus ja ustavus me kalli keisri
Wastu — waata kallis Wenemaa! See on, mis
Sind nii tugewaks ja ärawõitmataks on
Teinud! Sellepärast, isamaa, ja ära
Karda, kui ka mõni lahing luhta läks!
Wõit jääb siiski wiimaks meie rahwa kätte.
Meie rind ja abi Jumalast, on kalju
Kindel müür, kes meie kallist keisrit ja
Sind, mu isamaa küll kaitsewad, kui kipub
Waenlane su kallale!

Kaksteistkümmes etteaste.

Endised. Pärast Sewitzky ja Marilla. Konschin
(tuleb tagasi, käewars kinni seotud). Pärast mittu Podanikku.
Naisterahwad ja lapsed tulewad hymnuse ajal uulitsale ja
waatawad aknatest, mis lahti tehtaakse, wälja ja laulawad waimus-

tufega ühes. Enne laulu hakatust ilmuwad hufarid lipuga ja kui naad ohwitsjeri filmawad, astuwad naad ritta. — Kuuldakse näitelawa taga püssi paukufid.)

Lewigty. (ja Marilla ruttawad majast wälja)

Nüüd ruttu maija!

Jumal hoidku, lastakse püssidega!

Marilla. (wõtab Luffe päewarrest kinni)

Nidake nüüd herrat — (põrkab kohmetand tagasi)

Jumal tule appi!

Ta on furnud!

Vogel. Surnud minu eest! Et minu

Elu peasta, on see auus ja wahwa mees

Oma were kaotanud!

Dr. Kuning. Kuustagem

Tema mälestust! ta oli auus ja tubli,

Wahwa Wene soldat! (Tumm pühalik olu näitlejate keskel.

Jälle kuuldakse püssi paukufid)

Healed (näitelawa taga): Kette sich wer kann! Die
Russen sind im Anzug! (Kõik kohkuvad)

Vogel. Kas ma digest kuulsin?

Preislased on põgenemas? (Kühkese aja järele, mille ajal
jegadus ja müra ja püssi paugud kaugemal kuulda)

Konfchin. (suures ärewuses) Hurraa, hurraa!

Hõisakem ja tänagem nüüd Jumalat, sest et

Jälle prii me oleme! Kõik Preislased said

Ära kihutud. Kasakad ajawad neid

Taga. — Warši astume ta üle piiri

Waenlasele oma mõju näidata,

Et ta ära tunneb, mis see tähendab,

Wene totkasti äritada. (Silmab Vogelit) Jumalale

Tänu kõigest jüdamest, et sina, kallis

Sõber, elus oled! — Oh mu Jumal, mis suur

Rõõm! (Annab talle suure liigutufega kätt)

Vogel. Jah, nagu näed, ma elan weel, ja et sa

Mulle wõidu sõnumiga wastu tuled,

On mul jälle himu elada ja sõtta

Minna, kui ma jälle jalgel olen.

Konfchin. (silmas furnud Luffe) Mis ma

Räen? Me truu ja wahwa Luff on furnud?

Vogel. (surnu poole pöördes) Sa
Uinu rahus, wahwa isamaa eest jõdija;
Sinu surm on ära tafutud! (Mittu kodanikku tulewad äritult
paremalt poolt)

Esim. kodan. Jah, tõsi küll.
Üleskutset poolakatele ma olen
Jse lugenud. Alakirjutanud on
Meie vägede Ülemjuhataja ise.

Konshin. Üleskutse? kuidas?

Lewitsky. Poolakatele?

Marilla. Meile?

Esim. kodan. (teistega seisma jäädes) Jah, juur Wenemaa
niid tuleb meile

Alwaliku südamega, wennalikult
Wäljasirutatud käega wastu.

Teine. kodan. Ütle
Meile kõik, mis üleskutses seisab. Tõest,
Wäga imelik!

Esim. kodan. Seal seisab: „Poolakad!
Tund on kätte jõudnud, kus te isade ja
Jsaifade ammu aegne ihkamine
Täide minna wõib.“

Marilla. (Käsa rõõmu pärast kofku lüües) See heliseb
just nagu
Ewangelium!

Esim. kodan. (edasi jätkates) „Niid Poola rahwa üles-
Tõusmine ja wennaliku leppimise
Tund juure Wenemaaga tulemas.“

Kolm. kodan. Sellest saan ma aru; see on koguni
Teine asi! Preisi üleskutses, mis ta
Meroplaani läbi maha lastis liperda,
Seisid sõprus ütki paberis, ja tõe
Poolest asusid naad siin veel hullemast kui
Sundid!

Teine. kod. Selle eest ma tänan!

Lewitsky. Jumal kaitsku
Meid just Preisimaa ja tema sõpru eest!

Esim. kod. Ma ei ole ju veel lõpetanud. — „Nüüd
Sadugu kõik piirid eest, mis Poola rahwa
Osadeks on lõikanud. Ta ühinegu
Ühelt rahvalt Wene Tsaari walitsuse
Seri all. Siis sünnib uuest Poolamaa,
Waba oma usu, keele ja ka oma
Walitsuse poolest. (Wiimjed sõnad üsendaratud healel.
Husarid ilmuvad ja seadwad ennast ritta).

Kõik. Hurraa, hurraa, hurraa!
Elagu me wägew, kallimeelne keiser
Nikolai Aleksandrowitsch! Ta elagu
Kõrgeft! hurraa! (Sauldakse hymmus. Selle laulu ajal toetawad
Konshin ja Marilla Vogelit)

Боже, царя храни!
Сильный Державный,
Царствуй на славу намъ!
Царствуй на страхъ врагамъ,
Царь Православный!
Боже, царя храни!

(Saulu ajal awatakse aknad ja ukšed, kõik elanikud waatawad
aknatest wälja ja laulwad waimustusega ühes. Peale laulu annab
Konshin husaridele märku, kes sukke lipuga kinnikatawad. Wiimse
„hurraa“ juures langeb aigamööda eesriie.)

Kõik. Hurraa, hurraa, hurraa!

(Eesriie langeb).

